

Javna varnost in obvladovanje kriz v skupnem okviru trajnosti in odpornosti

mag. Bećir Kećanović,
Inštitut za razvoj vključujoče družbe

S poenotenjem razlage, pravne ureditve in sistema javne varnosti bi se morali institucionalni nosilci varnostnega in obrambnega področja sproti prilagajati perečim ocenam tveganj in svetovnim grožnjam, da lahko ob ustreznem varovanju vitalnih interesov skupnosti in prebivalstva učinkovito varujejo človekove pravice in temeljne svoboščine, zlasti šibkejših oseb in družbenih skupin. Tako naj bi Slovenija in druge članice svoje varnostne in obrambne cilje dosegale v skupnem okviru EU.¹

Če navedeno pogledamo v strateškem in izvedbenem (operativnem) smislu, vidimo, da gre za celovit in povezljiv (integrirani) način uresničevanja obrambnih in varnostnih ciljev, vključno z upravljanjem kompleksnih kriz, tako v notranjem kot v zunanjem, skupnem okviru članic in EU. Slovenija je ta isti način s prenovljeno Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti (ReSNV-2) tako rekoč vgradila v temelje svojega obrambnega in varnostnega sistema. S tem so praviloma vzpostavljeni ključni pogoji, da se lahko institucionalni nosilci nacionalnega varnostnega in obrambnega področja, vključno s področjem upravljanja kompleksnih kriz v delujočem (dinamičnem) in usklajenem razmerju sproti prilagajajo perečim grožnjam in se ustrezno odzivajo na krizne oziroma izredne razmere. Ob učinkovitem varovanju vitalnih interesov skupnosti in prebivalstva, da hkrati sorazmerno in učinkovito varujejo človekove pravice in temeljne svoboščine. Toda izkustvo s covid19 govori drugače.

Kako je mogoče, da je ob tem, ko vendarle imamo zgledno in tudi primerjalno gledano kakovostno politiko nacionalne varnosti, vključno z upravljanjem kompleksnih kriz, med epidemijo covid-19 prihajalo celo do množičnih kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin? So vsi vzroki in kršitve, na katere v odločbah utemeljeno opozarja Ustavno sodišče RS, izključno v predpisih o nalezljivih boleznih in avtokratskem načinu vladanja? Smo lahko s to oceno pomirjeni, če hipotetično gledano po volitvah 24. aprila 2022 dobimo novo vlado, ki bo pri zagotavljanju javne varnosti in upravljanju kompleksnih kriz domnevno ravnala drugače?. Po mojem mnenju bi bila to slaba in nevarna naložba za prihodnost.

Osebnost sem še vedno prepričan, da bistvo problema ni v zdravstvenih oziroma epidemioloških predpisih, temveč v podnormiranosti in neskladju celotnega področja javne varnosti, natančneje neskladja z ustavo določenim sistemom generalnih klavzul ali ustavnopravnim standardom javna varnost pri preprečevanju širjenja nalezljivih bolezni, začeni z ureditvijo in (ne)razumevanjem politične diskrecije o uporabi policije in drugih organov javne varnosti v kriznih in izrednih razmerah.²

¹ Prim. Rehr, J. (ed.) (2021). Handbook on CSDP: The Common Security and Defence Policy of the European Union - 4th edition. Vienna: Federal Ministry of Defence of the Republic of Austria.

² Kećanović, B. Neskladje javne varnosti na poti previdnosti in odpornosti po covidu-19, Pravna praksa, št. 21-22, junij 2021.